

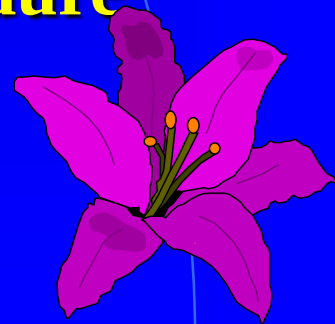
INDOOR AIR QUALITY

(IAQ)

บทนำ

ปัญหาต่างๆ ที่นักวิทยาศาสตร์ และวิศวกร ในแขนง ต่างๆ
เริ่มตระหนักหลังจากมีการค้นพบ และเข้าใจ เรื่องของ
คุณภาพอากาศในอาคารคือ

- ❑ การระบายอากาศในอาคาร : วิธีการคำนวณปริมาณการ
ระบายอากาศจะค่อยๆ เปลี่ยนจาก Ventilation Rate
Procedure ไปสู่ Indoor Air Quality Procedure

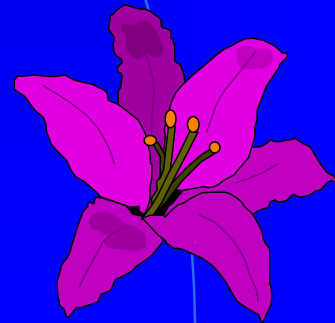

□ การปรับอากาศ :

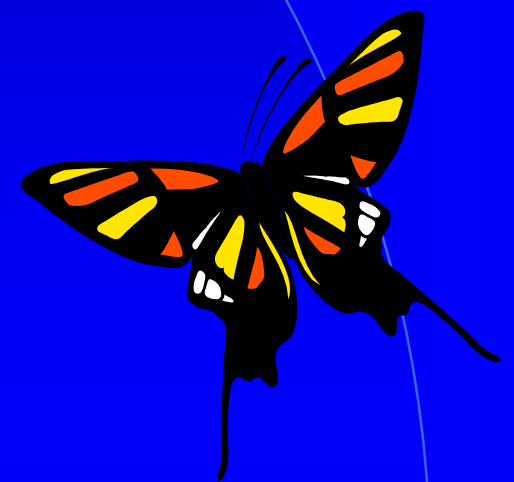
การออกแบบในอนาคต จะต้องคำนึงถึงเรื่องของคุณภาพ อากาศ
ในอาคารด้วยเป็นอย่างมาก

□ สถาปัตยกรรม :

สถาปนิกจะต้องคำนึงถึงการเลือกใช้วัสดุก่อสร้างใหม่ๆ ที่
นำมาใช้จะต้องมีอัตราการปล่อยมลพิษต่ำ หรือวิธีการ ก่อสร้าง
ใหม่ๆ ที่มีมาตรการป้องกันการสะสมของฝุ่น ละออง

❑ คุณภาพของอากาศในอาคารที่ยอมรับได้ คือ
อากาศในอาคารซึ่งไม่มีมลพิษ(ที่ทราบ) ในระดับ
ความเข้มข้นสูงกว่าค่าที่กำหนด และผู้อาศัยส่วนใหญ่
(80% หรือมากกว่า) ไม่บ่นแสดงความไม่พอใจ

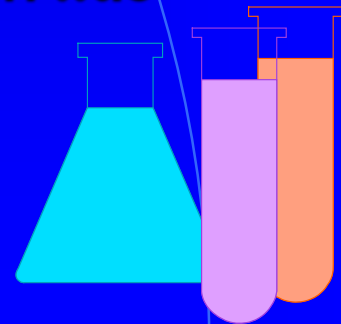

มลพิษที่มีผลต่อมนุษย์เช่น

 SO_2 , SPM/RSP ทำให้เกิดการติดเชื้อรุนแรงในระบบทางเดินหายใจ ปอดอุดตันเรื้อรัง หรือมะเร็งในปอด

 NO_x ทำให้ปอดทำงานลดลงและเพิ่มความต้านทานในช่องอากาศ

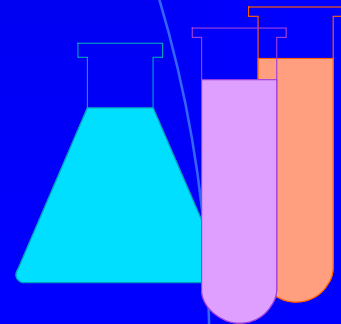
 CO ทดแทนและลดปริมาณออกซิเจนในเลือดมีผลกระทบต่อเนื่องไปสู่การทำงานของหัวใจ หลอดเลือด และระบบประสาท

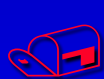
 สารตะกั่ว มีผลต่อการสร้าง Haemoglobin ในเม็ดเลือด ทำลายการทำงานของตับ ไต และทำลายระบบประสาท บางส่วน

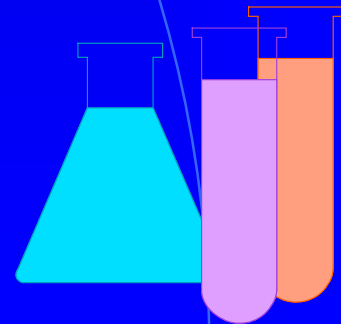
 เกสรดอกไม้ ไรฝุ่นตามบ้าน และเชื้อรา ในบริเวณที่มีความชื้นสูง ทำให้เกิดโรคภูมิแพ้ มีเสมหะ และหายใจลำบาก

 ฟอรัมาลดีไฮด์ ทำความระคายเคืองแก่ดวงตา จมูก และ ลำคอ ทำให้รู้สึกอึดอัด ไม่สบาย จาม มีเสมหะในลำคอ และ คลื่นไส้

 VOC (Volatile Organic Compounds) ทำให้ประสาทสัมผัสระคายเคืองไปจนถึงความผิดปกติในพฤติกรรม การแสดงออก เป็นพิษต่อระบบประสาท ความเข้มข้นที่มีอันตรายต่อสุขภาพมักจะไม่นพบในอากาศในอาคาร

 แร่ใยหิน และ Mineral Fibres หรือ Glass Fibres ทำให้เกิดมะเร็งในปอด ถ้าได้รับมากๆ ในทันทีจะทำให้เกิด ความรู้สึก ระคายเคืองผิวหนัง

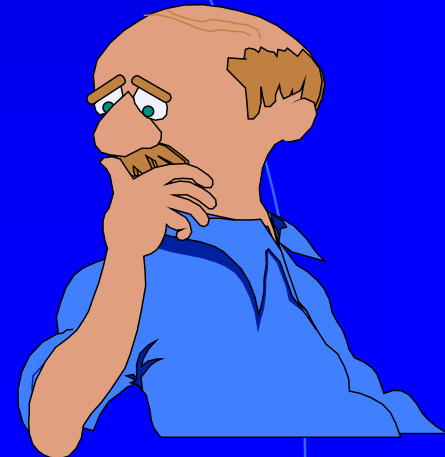

ปริมาณมลพิษที่มีในอากาศภายในอาคารที่ยอมรับได้

มลพิษ	ปริมาณที่ ยอมรับ ได้
SO ₂	0.03 ppm (1ปี)
ฝุ่น	75 µg/m ³ (1ปี)
CO	9 ppm (8 ชม.)
โอโซน	0.05 ppm (ต่อแฉีกอง)
NO _x	0.053 ppm (1ปี)
สารตะกั่ว	1.5 µg/ m ³ (3 เดือน)
CO ₂	1000 ppm (ต่อแฉีกอง)
Chlordane	0.003 ppm (ต่อแฉีกอง)
เรดอน	0.027 WL (เฉลี่ย ต่อปี)

ผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพเนื่องจากคุณภาพอากาศ ใน อาคารขึ้นอยู่กับ

- ความเข้มข้น-รุนแรง และปริมาณ
- ระยะเวลาที่ถูกรบกวน
- สุขภาพของผู้ที่ถูกรบกวน และอายุ โดยปกติ เด็ก คนชรา และ
ผู้ป่วย จะได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่า คนปกติ

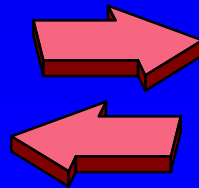

IAQ กับการระบายอากาศ

- ในปัจจุบันมาตรฐานการระบายอากาศในประเทศต่างๆ กำลังได้รับการพิจารณาใหม่ การคำนวณปริมาณและวิธีการจะเปลี่ยนจาก **Ventilation Rate Procedure** ไปสู่ **Indoor Air Quality Procedure** มากขึ้น
- กฎกระทรวงฉบับที่ **33** กำหนดให้อาคารสูงต้องมีการระบายอากาศในลักษณะของ **Ventilation Rate Procedure** โดยมีได้ระบุ “คุณภาพของอากาศภายนอกอาคารที่ยอมรับได้” มาด้วย

การกำหนดปริมาณการระบายอากาศ

- ❑ ในอดีตจะถือว่าผู้อยู่อาศัยในอาคารคือแหล่งกำเนิดมลพิษแต่เพียงอย่างเดียว การคำนวณปริมาณการระบายอากาศ ในอดีตจึงมุ่งเน้นอยู่แต่เพียงปริมาณซึ่งมีความสัมพันธ์ โดยตรงกับจำนวนผู้อยู่อาศัยเท่านั้น
- ❑ มาตรฐานทางด้าน IAQ ทำให้มนุษย์พบว่าตัวอาคารเองก็เป็นต้นกำเนิดที่สำคัญของมลพิษด้วย

IAQ กับระบบปรับอากาศ

ระบบปรับอากาศควรจะเป็นระบบที่สะอาด ไม่ทำตัวเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษเสียเอง บำรุงรักษาได้ง่าย เช่น

- ❑ การออกแบบเครื่องเป่าลมเย็นให้ล้างทำความสะอาดภายในได้ สะดวก และเป็นแบบ **Double Skin**
- ❑ การออกแบบถาดน้ำทิ้ง และวิธีการกำจัดน้ำทิ้ง จากคอยล์เย็น ต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาและความสะอาด
- ❑ การออกแบบต้องเลือกใช้ตัวกรองอากาศ (Filter) ที่มีสมรรถนะสูง และช่วยทำลายหรือแยกมลพิษออกจากอากาศหมุนเวียนได้ดี

IAQ กับงานสถาปัตยกรรม และการก่อสร้าง

วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างอาคาร และมาตรฐานวิธีปฏิบัติในการก่อสร้างมีผลอย่างมากต่อคุณภาพของอากาศในอาคาร วัสดุก่อสร้างที่มีผลร้ายต่อคุณภาพอากาศในอาคารมากที่สุดคือ

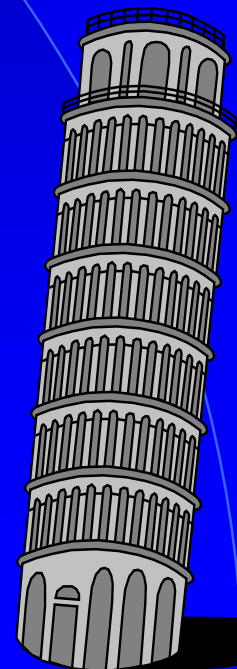
✦ Paint

✦ Carpets

✦ Adhesives

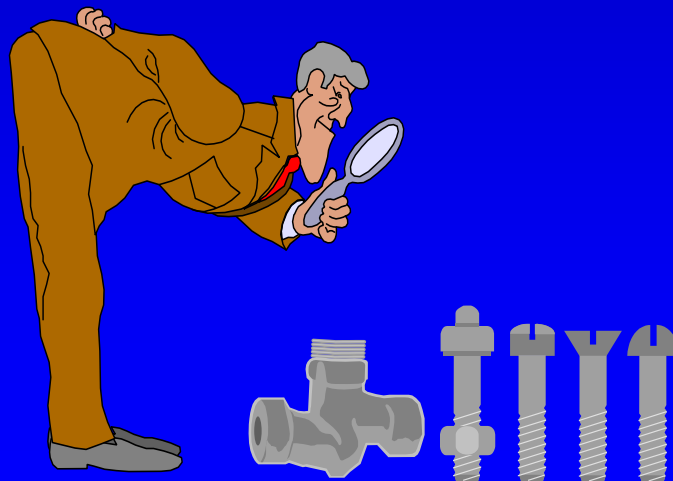
✦ Mineral Fibres

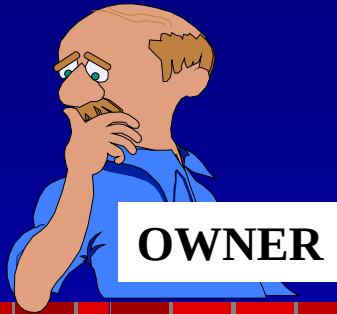
✦ Particle boards

✚ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว วัสดุก่อสร้างเป็นจำนวนมาก ได้รับความทดสอบและรับรองปริมาณมลพิษที่วัสดุนั้น ปล่อยออกมา

✚ สถาปนิกจะต้องกำหนดว่าวัสดุใดสามารถใช้ได้ ใช้ไม่ได้ หรือใช้ได้ แต่ต้องขออนุมัติเป็นกรณีไป

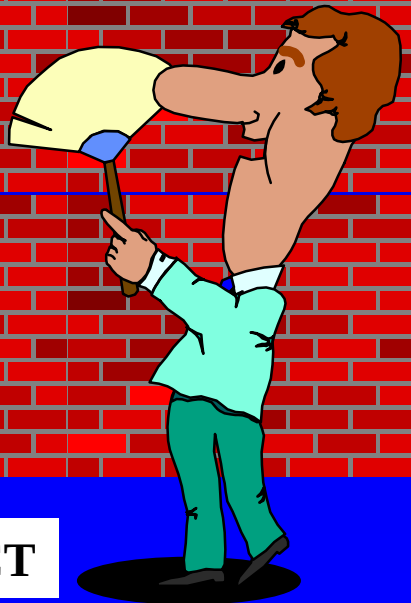

กระบวนการที่สำคัญที่สุดในการ ก่อสร้าง
เพื่อคุณภาพอากาศภายใน อาคารที่ยอมรับ
ได้คือ

+ การทำความสะอาดและกำจัดฝุ่น ละออง
จากการก่อสร้างออกไปอย่างมี
ประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน ของการ
ก่อสร้าง

+ การจัดอบรมให้แก่คนงาน สถาปนิก
วิศวกร และเจ้าของโครงการ เพื่อให้ มี
ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของ IAQ

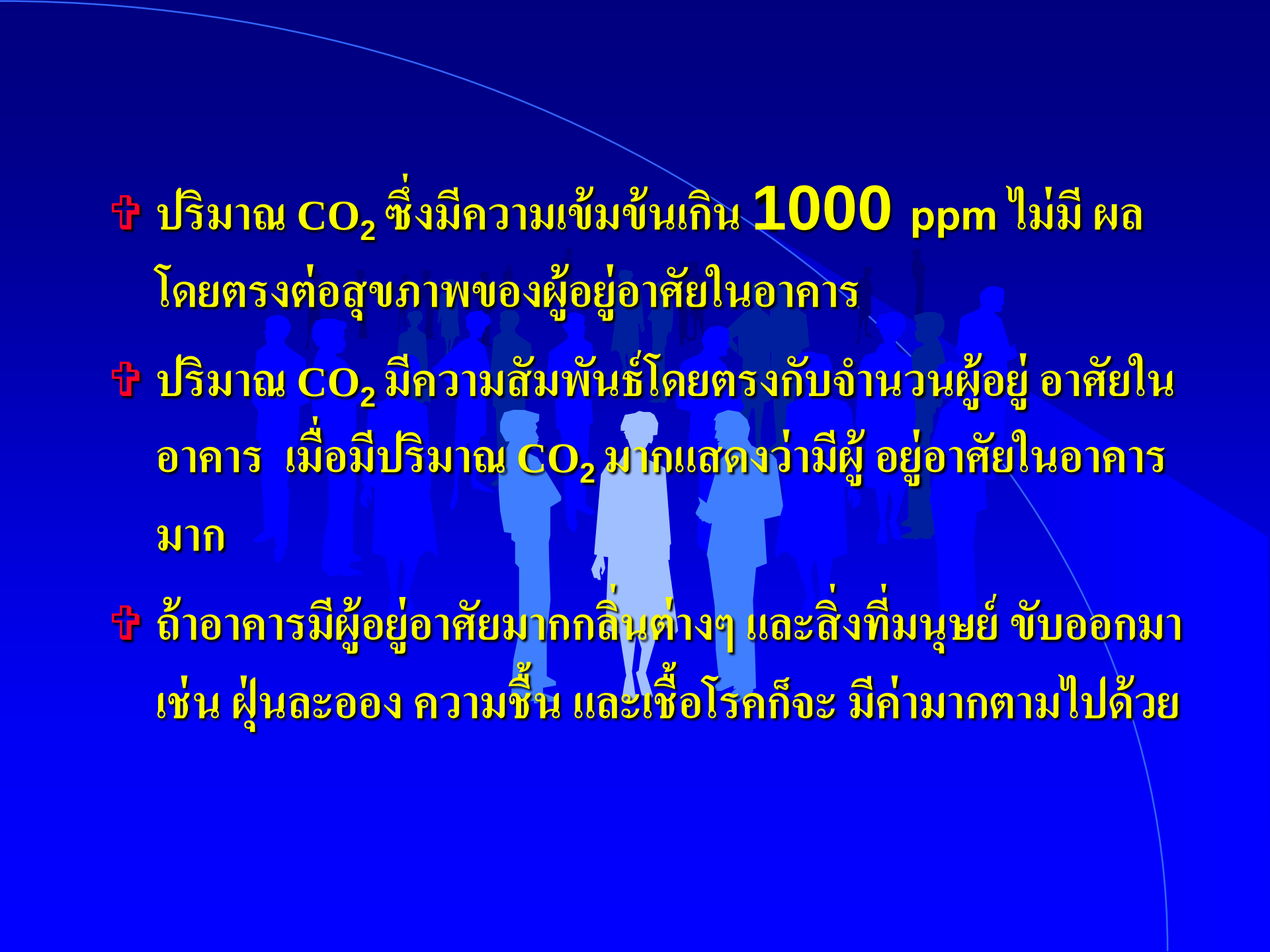

ARCHITECT

IAQ กับระดับ CO₂ ในอาคาร

- ✦ คาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) จริงๆ แล้วไม่ใช่มลพิษ
- ✦ ระดับ CO₂ ในอาคารบ่อยครั้งสามารถใช้เป็นตัวระบุคุณภาพอากาศภายในอาคารได้

-
- ✦ ปริมาณ CO₂ ซึ่งมีความเข้มข้นเกิน **1000 ppm** ไม่มี ผลโดยตรงต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยในอาคาร
 - ✦ ปริมาณ CO₂ มีความสัมพันธ์โดยตรงกับจำนวนผู้ อยู่อาศัยในอาคาร เมื่อมีปริมาณ CO₂ มากแสดงว่ามีผู้ อยู่อาศัยในอาคารมาก
 - ✦ ถ้าอาคารมีผู้อยู่อาศัยมากกลิ่นต่างๆ และสิ่งที่มนุษย์ ขับออกมา เช่น ฝุ่นละออง ความชื้น และเชื้อโรคก็จะ มีค่ามากตามไปด้วย

✦ การคำนวณปริมาณการระบายอากาศที่ต้องการในหลายๆกรณีถูกกำหนดเป็น cfm/คน การกำหนดในลักษณะนี้ทำให้ “ปริมาณการระบายอากาศมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ ปริมาณความเข้มข้นของ CO₂ ในอาคาร” เพราะปริมาณ CO₂ มีความสัมพันธ์กับปริมาณผู้อยู่อาศัยในอาคาร

✦ ปริมาณ CO₂ มีความสัมพันธ์กับปริมาณผู้อยู่อาศัยในอาคาร ดังสมการ

$$C(t) = C_v + (C_o - C_v) \times \exp(-Q_v t / V) + G \times 10^6 [1 - \exp(-Q_v t / V)] / Q_v$$

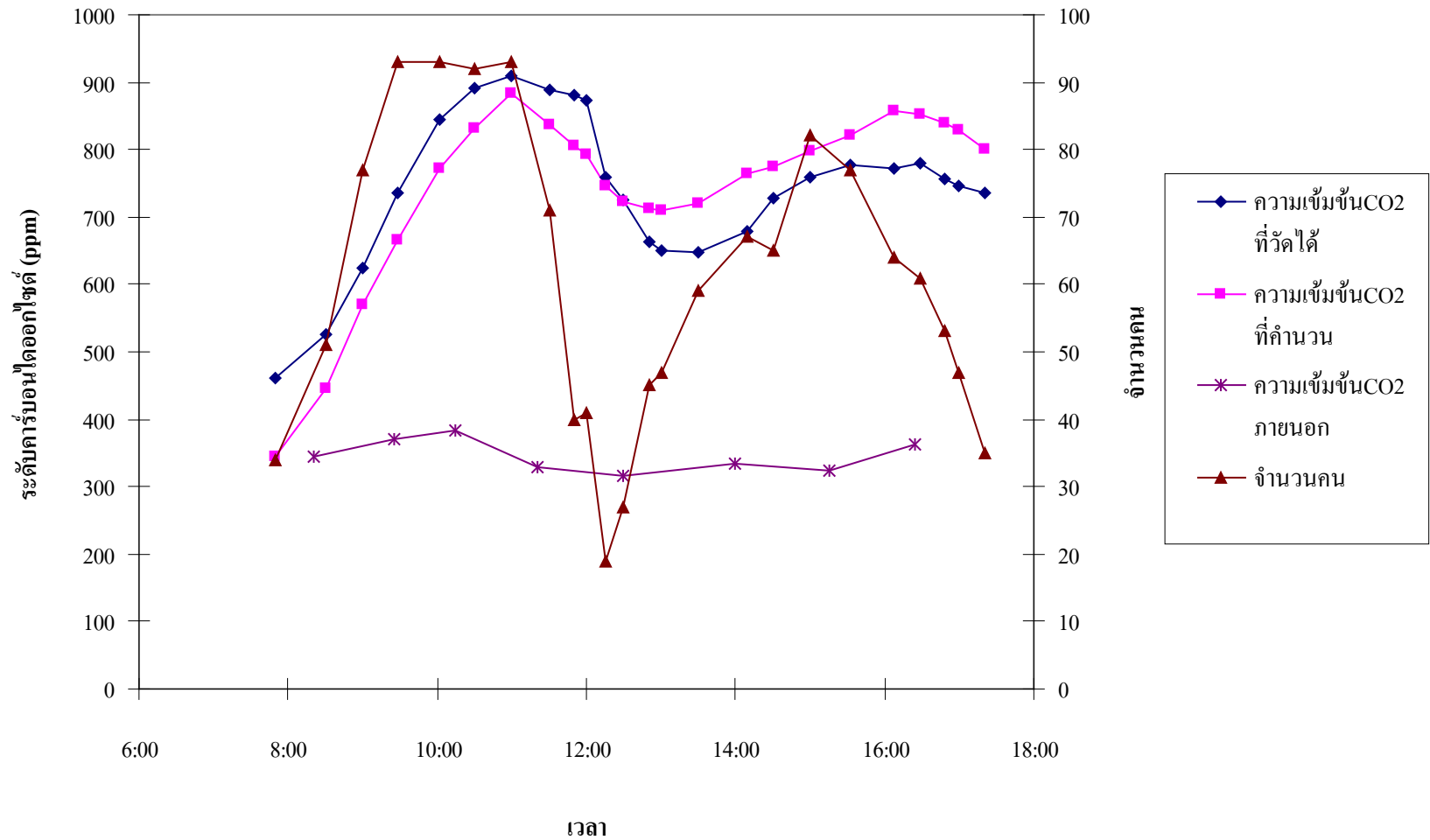
โดยที่

$C(t)$	=	ระดับความเข้มข้นของ CO ₂ ที่เวลาใดๆ	;(ppm)
C_v	=	ระดับความเข้มข้นของ CO ₂ ภายนอก	;(ppm)
C_o	=	ระดับความเข้มข้นของ CO ₂ เริ่มต้นในแต่ละ ชั่วโมง	;(ppm)
Q_v	=	อัตราการไหลของอากาศจากภายนอก	;(cfm)
V	=	ปริมาตรรวมของห้อง	;(cu ft)
G	=	อัตราการผลิตคาร์บอนไดออกไซด์ (ประมาณ 10.59×10^{-3} cfm/คน)	;(cfm)

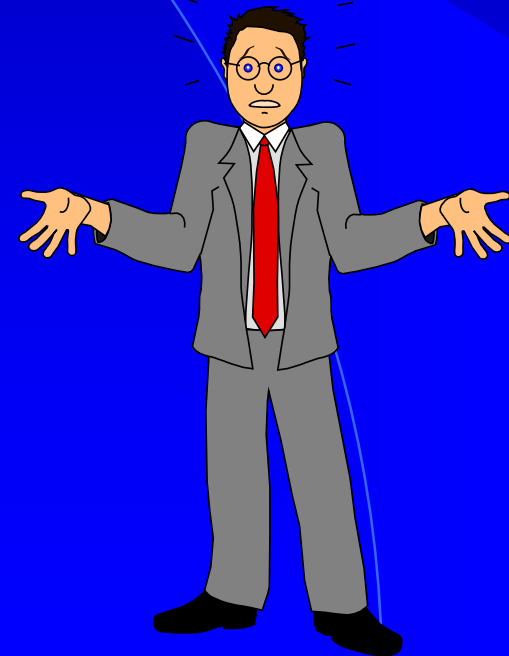

อาคารการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

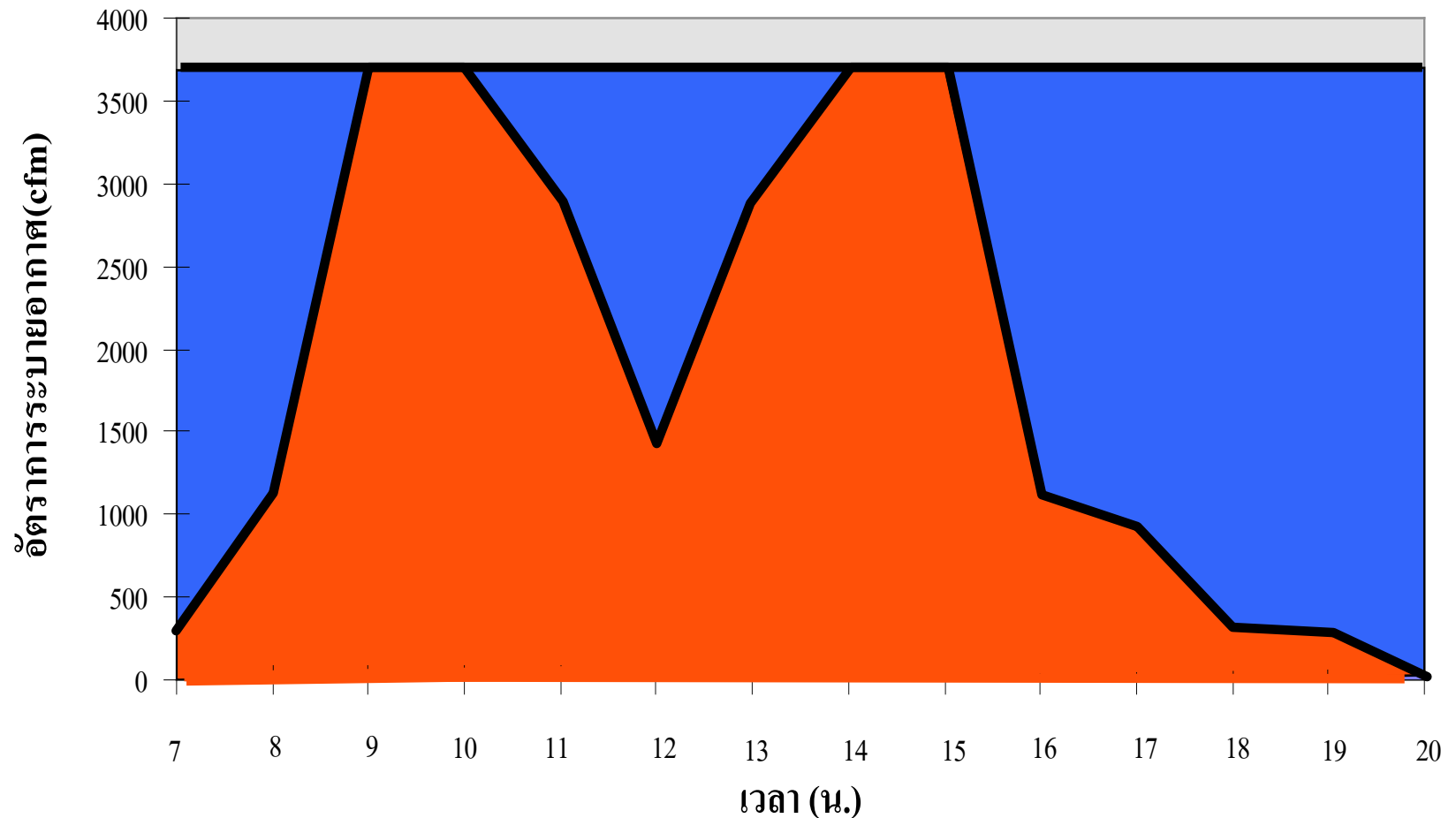
กราฟเปรียบเทียบระดับ CO2 ที่วัดได้กับผลการคำนวณของอาคาร ปตท. ชั้นที่ 12 วันที่ 14 ม.ค.40

✚ หากประยุกต์ใช้ CO₂ Sensor เพื่อควบคุมปริมาณ การ
ระบายอากาศ อาจช่วยประหยัดพลังงานใน อาคารพาณิชย์
ลงได้มากเพราะการระบายอากาศ ที่มากเกินไป ทำให้เกิดการ
สูญเสียทั้งที่ตัวระบบ ระบายอากาศ และที่ตัวเครื่องทำน้ำเย็น

กราฟเปรียบเทียบปริมาณการระบาย อากาศแบบ CV และ DCV

บทสรุป

คุณภาพอากาศในอาคารที่เหมาะสมเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ

- ❑ วิศวกรผู้ออกแบบเข้าใจเรื่อง IAQ และประยุกต์วิธีการ ระบายอากาศแบบ Indoor Air Quality Procedure ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ❑ วิศวกรผู้มีหน้าที่ออกแบบและติดตั้งระบบปรับอากาศ รู้จักเลือกใช้เครื่องเป่าลมเย็นและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในระบบส่งลมเย็นที่เหมาะสม

บทสรุป(ต่อ)

- ❑ สถาปนิกผู้ออกแบบอาคารเข้าใจเรื่อง IAQ เป็นอย่างดี เลือกใช้วัสดุก่อสร้างที่ดีไม่เป็นตัวก่อมลพิษ
- ❑ สถาปนิก และวิศวกร ผู้ออกแบบควบคุมการก่อสร้างเข้มงวดในการตรวจสอบวัสดุที่ใช้ วัธีปฏิบัติในการก่อสร้าง เพื่อหลีกเลี่ยงการสะสมของฝุ่นละอองระหว่างก่อสร้าง
- ❑ วิศวกร ช่าง และผู้ใช้อาคาร มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง IAQ เป็นอย่างดีอุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการทำความสะอาด และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีเสมอ